

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a limited liability company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

В П'ЯТНИЦЮ, 23. ЛИСТОПАДА!

У Вінніпегу 23. листопада вибори до міської ради. За останні кілька років ці міські вибори у Вінніпегу завжди "почесне" місце не тільки у Вінніпегу, але й поза ним. Головно заговорили про них в цілій Канаді й Злучених Державах два роки тому назад, коли до міської ради вибрано було комуністичного адвермена тов. В. Н. Колієнника. Минулого року кандидатурою двох комуністичних кандидатів, т.т. Попович і Морис. І вони дістали таке число голосів, що буржуазна преса в цілій Канаді проголосила їх вибраними. В тому не було сумніву й місцевих робітників, годувно не було сумніву що до вибору т. Поповича, бо він скільки-стє своїх перших голосів, однок, стояв значно впереді за свого опонента. Однак при рахуванні голосів (пропорціональне голосування) вибрано було дуже незначною більшістю голосів кандидата Незалежної Партії Праці.

Та менше з тим. Комуністичні кандидати, як представники справжньої босової організації, що бореться за інтереси робітництва, кожного року збільшують свій вплив, збільшують свої голоси, кожного року в часі виборів стають голосніми не тільки в самому Вінніпегу, але й поза ним. Цього в першу чергу найбільше-бійється Незалежна Партія Праці, яка хоч повільно, але постійно втрачає свій вплив серед робітництва. Давнішими роками вона ще сяк-так нялася показувати, що дбає про робітників. Але коли до міської ради прийшов комуністичний адвермен і при вирішувальних рїжних справах заняв гостре безкомпромісове становище, адвермени Незалежної Партії Праці відійшли на задній план, вони почали вертїтися, губитися, раз голосувати з тов. Колієнником, другий раз з буржуазними адверменами, третій раз — колотися між собою й голосувати одні проти других — дійшло навіть до того, що за одною й тою самою справою перший раз голосували "проти", а потім відтягали свої голоси, завертали справу наново і голосували "за".

В таке безпорадне становище попали реформісти з Незалежної Партії Праці завдяки присутності в міській раді комуністичного адвермена. Не дивно, що після того, вони, замість провадити боротьбу проти буржуазії, повели боротьбу проти комуністичної партії і її представника. Бо поки не було в міській раді комуністичного представника, адвермени Незалежної Партії Праці у всяких справах виходили сухими, як гуска з води. Тож щоб не допустити його знов до міської ради, номінували вони в 3-ій варді українського кандидата Д. Гункевича. Номінували тільки для того, щоб розбити голоси українських робітників. Вони злучилися з тими, що кілька років тому назад виставляли для розбиття українських голосів кандидатуру консерватива Якимчука, потім ліберала Дика, потім консервативно-"незалежника" Бовбіського й нарешті Гункевича. Гункевич — робітник. Цього ніхто не заперече. Але це тим гірше. Гірше, що робітник, якого-б він не був переконання (ми сумніваємося, чи в Гункевича взагалі є яке переконання) дає себе яквяти як сліпу зброю групи політишенив, проти партії, що одинак боронить робітничі справи. А що Гункевич в руках групи політишенив з Незалежної Партії є лише сліпою зброєю проти кандидата Комуністичної Партії — в тому нема ніякого сумніву. Бо ні Незалежна Партія, ні сам Гункевич не вірять в те, що він буде вибраний. Бі українське робітництво північного Вінніпегу вже вміє думати й розбиратися у всяких справах і не дасть себе підурити ніяким політишеним, навіть таким, які прикривають себе робітничим плащиком. Бо навіть плащик той дуже драгний і під ним ми бачимо блучача Ферлея. Одинок Комуністична Партія справді боронить інтереси робітництва, тому в п'ятницю, 23. листопада віддайте свої голоси на її кандидата, тов. В. Н. Колієнника!

НЕ ПРИСПИЛЯЙТЕ БОЄВОЇ СПРАВИ.

Босовою справою північного дня для всіх українських робітничо-фармерських організацій в Канаді, для всіх читачів робітничо-фармерської преси, для всіх свідомих українських робітників і фармерів — є кампанія допомоги своїй пресі. Десять днів залишилося ще для ударної праці в цій кампанії. Десять днів часу залишилося для всіх нових переддлатників дістати "Укр. Роб. Вісти" за \$3.00 на рік. Десять днів часу залишилося для тих, що відновлюють свою переддлатку на "Укр. Роб. Вісти", дістати гарну премію в книжках. Десять днів залишилося ще для того, щоб так потратити невідомим, нічого не читаючим ще українським робітництвом і фармерством, як в жовтні 1917 року десять революційних днів потрапили капіталістичним світом — потратити, щоб вивести їх із сльми, розбудити, відкрити їм очі на те, що діється навколо них й по цілому світі та заставити читати українську робітничо-фармерську пресу. Заставити читати невідомого робітника або фармера свій часосип — тажжа справа. Переконати його, що преса відкриває його очі, розвиває його розум — дуже тяжко тому, що він каже: "Хіба я сліпий, щоб мені потрібно відкривати очі, або хіба я не знаю, що і роблю, або що маю робити, що аж преса мене має вчити?" Тяжко такого робітника або фармера переконати, але перед цим класово свідомий працівник не повинен ні зраджуватися, ні знеохочуватися. Навпаки, чим більший оцір, тим сильніший повинен бути удар. І в останні десяти днів силу цього удару на темноту й невідомість треба подвоїти. В тих останні десяти днів листопада всі наші організації повинні це раз пригадати всім тим членам, які не

є ще переддлатниками своєї преси — ухвалив "Ізду, ухвалив місцевих організацій про те, що сегорічний листопад є тим місяцем, в якому кожний не читаючий своєї преси член чи членкиня мусять стати переддлатниками своїх часосипів.

В десяти останніх днів місяця листопада кожний переддлатник повинен спитати себе, що він зробив для того, щоб поширити свою пресу, щоб допомогти її купити нову друкарську машину. І коли не виконав ще свого обов'язку, то за цих десять днів обов'язкового повинен зробити свою частинку праці. Нехай та частинка буде навіть мала, але коли її виконає кожний член і членкиня, то з тих частин складеться одна велика цілість. Ми є за тим, щоб кожний зробив хоч що небудь, бо тільки тоді наша праця буде масовою, а ми за масову працю.

Імена й адреси нових переддлатників просимо записати до адміністрації вчасно. Розуміється, хто склав нову переддлатку на руки листопадового комітету, то хоч би та переддлатка прийшла до адміністрації в грудні, вона буде зарахована за листопад, тобто дістане привілей зняжки тому, що вона зложена було в листопаді на руки комітету. Однак ми радимо нових переддлат не затримувати, щоб кожний переддлатник негайно отримав газету. Тому просимо всі листопадові комітети прислати імя, назвиска й адреси всіх нових переддлатників до адміністрації негайно, а гроші можна вислати по закінченню кампанії.

Товариші й товаришк! Попрацюймо дружно й солідарно ще цих десять днів для своєї преси! Не приспиймо цієї боєвої справи.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ВЧЕНИЙ ПРО ПОЛЬЩУ.

В останньому номері паризького журналу "Ле Кри-де-Пепель" ми знову знаходимо статтю відомого французького вченого проф. Рене Мартеля про "справжнє лице Польщі".

Цього разу Мартель розповідає, як "Варшава ліквідує останні школи національних меншостей", зокрема українських. Насамперед, він досить іронічно зауважує, що французькі інформаційні агентства навіть "забули" ("везкодучо забули"), подати відповідну телеграму з Варшави про закриття багатьох шкіл наменшості з 1. вересня. Звідси він переходить до викриття ганебної шовіністичної політики теперішніх правителів Польщі.

"Польща,— пише Мартель — лагодиться по своєму святкувати декількох років свого існування. Колишні притіччї хутко обернулися в гробителів. Тепер вони зялися пересідати вати та гнобити народи, що їх повірили на митровці! Тепер вони рвуть зобов'язання, що їх вони сами були підписали, тепер вони — ламають сенжерменські договори; навіть версальський, що забезпечує (?) права наменшостей. Ми сильні, — кажуть вони, — і ми це доведемо! І вони справді чудово доводять. Ач, які вони сильні проти безбройних народів!"

Цю силу Мартель і собі "доводить" численними прикладами систематичного насильства, кричущими фактами гвалтування українських шкільників на уярмленій Західній Україні. Ті факти й цифри — їх чимало в статті Мартеля — надто відомі нашому читачеві, щоб їх знов перелічувати. Натомість ми спинимося на кількій частині статті, де автор запитує, чому Польща, відмінно, скажім, від Італії, вдається до шахрайства й не оголошує офіційної польонізації.

"Польща — заявляє Мартель — силкується приховати свою політику притіччї з жалюгідним і фальшивим зримом законности. Іноді вона навіть ламається переконати нас,що в пересідуваних винні сами націоналісти, які стають жертвами гніту... Це було-б блаженство, коли-б воно не було так огидно.

Але чи гадають варшавські правителі, що про їхні замахи на права народів нічого не відомо? Дивна наївність для таких спритних політиків-крутілів. Неваже вони також думають, що європейська громадськість безсила? Дарма, вони незабаром переконануться, як тяжко вони помилялись".

Відзначивши це, що український народ проходить догву роголуту та що він має покладається тільки на себе, Мартель наприкінці ганьбить ватажків української котр-революційної іміграції, що прислужуються білій Польщі. І зокрема гдузує він з пекторівців, що саме тепер "пропонують цей шасливий режим тиранії й каторги" також для Радянської України.

Відзначивши це, що український народ проходить догву роголуту та що він має покладається тільки на себе, Мартель наприкінці ганьбить ватажків української котр-революційної іміграції, що прислужуються білій Польщі. І зокрема гдузує він з пекторівців, що саме тепер "пропонують цей шасливий режим тиранії й каторги" також для Радянської України.

"СНЕП ШАТС".

"БО Я НЕ РОБКОР...". Сніговця з дощем випрала до сорочки. — А то звідки так пізно? — З роботи. — Та-ж вже десята година. — Там же полишалися. — А це де? — Коло виладовування "тайзів". — То що там на "шифти" роблять? — На які "шифти"? — Одні роблять скількись там годин, відтак другі і треті? — Це гуртова робота. Я встав рано в четвертій годині, почав працювати від п'ятої години рано, а в десятій ввечерю закінчив. Заробив чотири долари. Пів години в полудні на "лонч", то виробив шіснацять годин. Виходить по двацять п'ять центів на годину. Вніс на своїх плечах чотириста м'яких і як стіл широкіх "тайзів". Шастя, що мати-природа нагородила мене здорволям та силою. Нас лише кілька таких шасливих, що за шіснацять годин можуть заробити около чотири долари. Інші заробляють по одному, два, а три долари найбільше. — Десь має бути дуже поганя робота? — Погана? Сьогодні чотирох покличемо. Один хотів підсунути під "тайзу", щоб взяти на плечі, і коли з цілою силою підняв один кінець, я-кось посунався і впа, а "тайза" на него і зломил я йому три ребри. Двом потовкло ноги, а на одного зсунулося може двацять і п'ять "тайзів". Цей вже певно не поверне назад... — Чи випадки каліцтва трапляються часто? — Кожного дня забирають найменше одного до шпиталю. — Не можна якось завести такого способу, щоби забезпечити робітників від каліцтва? — Які там способи. Контрактор платить одного цента від "тайзи", а робітник хай собі шукає способів, яких хоче. Там найкращий спосіб, найкраще забезпечення людського життя — це сила, здорові мускулат та плечі. Сильний замагає "тайзу", слабого "тайза" замагає, робить його калікою, або заганяє в могилу. Кожний пнється, щоби заробити на нужденне життя. Так, брате, кров лється. У кожного робітника на плечах синяки, куски м'яса, кров... Маринуються людське м'ясо під тягарем тяжкого мокрого дерева. Там висають останні соки з людини, а контрактори та компанії збивають мільйони доларів коштом нещасних робітників. — І нема там ніякої організації, юні? — Юні? Нема нічого. Там доля робітника в руках пана. Не винесеш "тайзи" з вагона аж на самий вершок, кілька ярдів від вагона, так зараз і проганяє. "Я на твоє місце найду

В ЦАРСТВІ СІГУРАНЦІ Й ДЕФЕНЗИВИ

З ПРОМОВИ ТОВА. І. НАВІЗІВСЬКОГО НА МІТІНГУ В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ У ВІННІПЕГУ В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДА 1928 РОКУ.

ЯК І ДЕ ТОВА. НАВІЗІВСЬКИЙ ДІЛИВ ДОПОМОГУ.

В який спосіб розділював т. Навізівський допомогу? Перше всего приїздив до повіту і там мусів зголошуватися до староства. З староства телефонували по всіх жандармських постерунках, куди мав проїздити т. Навізівський і повідомляти про него. В селі заїздив т. Навізівський чи то читальні, чи до громадської канцелярії і зложував місцевий комітет з найбільшій людей. Той комітет виготовляв лісту бідних, що потерпіли від повіні. Коли-ж люди зійшлися, т. Навізівський через відкрите вікно

допомогу від українського робітництва й фармерства Канади по повітах в присутності передодягненого поліцая. І по селах про це вже знали, а той поліцай не відступав ні кроку від т. Навізівського, хоч до його до-помогової акції ніколи не мішався. Та ось в одному селі трапився такий випадок: село класово свідоме і як тільки т. Навізівський приїхав, на нього вже чекала громада людей. З польської поліції про спроне-вірення грошей радла українсь-ська патріотична греко-като-лицька та православна преса в Канаді! Кожний з нас тямить це прєкрасно.

Торгова площа в місті Косіві. (Фотографія т. Навізівського з вікна готелю.)

викликав тих, що мали одержати допомогу, давав їм гроші, а комітети стверджували своїми підписами. Все це робив т. Навізівський самий. Перед роздачею грошей він все таки мав коротку промову, в якій пояснював, що ці гроші зібрано укр. організоване робітництво й фармерство Канади для своїх потерпілих братів і сестер. Допомогу-ж доводилося роздавати т. Навізівському самому тому, що Робітничо-селянський Комітет у Львові польська влада закрила. Це не подобалося поліції, але т. Навізівський настав на тому, що він мусить сказати правду, бо це й оправдує його мандрівку по повітах.

У Львові після виборів, відбувся дієсно судовий процес проти Робітничо-селянського Комітету Допомоги Жертвам Повіні, власне проти його членів, яких посаджувано на поліцію (а з нею й українська патріотична преса по обох боках океану) в спроневерні грошей. Цілий процес тривав доки перейдемо до інших справ, висчислюю, в яких повітах та селах Східної Галичини, розспредівав т. Навізівський допомогу: Повіт Самбір: Бабина, Береги, Пивани, Калінів, Корналович, Кружники, Гордіня Шляхотська, Гордіня Русткальна. Повіт Рудки: Повергів, Колодуби, Тершаків, Подільці, Мости, Сусулів. Повіт Старий Самбір: Старий Самбір, Посада Долішня, Посада Горішня, Смільниця, Тершів, Бусовиско, Лужок Горішній, Стрільки, Лінина Велика. Повіт Стрий: Добрян, Верчани, Слобідка, Братківці, Жуліч, Розгірче. Повіт Сколе: Межиброди, Стинява Нижня, Стинява Вишня, Гребенів. Повіт Долина: Гошів, Тяпче, Княжолука, Перегінсько. Повіт Косів: Устеріки, Яблониця, Ферескуля, Гринява. Повіт Снятин: Попельники Тучаки, Княже, Залуче.

НЕ БАГАТИМ, А БІДНИМ РОЗДАНО ДОПОМОГУ.

Найбільше потерпіли села в Косівському повіті. Допомогу одержували від т. Навізівського тільки бідні. По правді, були три категорії, що діставали допомогу: 1. Найбідніші, що нічого не мали. 2. Бідні, що мали трохи мали і з. ті, що мали трохи більше, скажемо 2-3 морги, але були знищені. Залежно від того, яке знищення напесла повінь — потерпіли одержували й допомогу. А одержували по: 5, 10, 15, 20, 40, аж до 140 злот. на родину. Найменше від таких що дістали по 5 і по 140 злотих, а звичайно сума виносила 15, 20 і 30 злотих. По 5 злотих одержували ті, що не дуже були знищені, а по 140 злотих на родину одержували ті, що їх зовсім знищила повінь і буквально нічого не мали вже.

Потім глянув в бік на поліцай і на цілий голос питає: — А оце той шпіон, що з вами їздить? Шпіон похилив голову і дуже зніяковів. А як вийшли з того села, то сказав до т. Навізівського: — А знаєте, в цьому селі люди якісь дуже некультурні...

КОМУ ДАВАЛИ ДОПОМОГУ ПАТРІОТИ.

Скрізь багачі робили великий крик, чому т. Навізівський не дає їм, бо вони мовляв, потерпіли, а бідний нічого не мав, то й шкоди не було в нього. Але т. Навізівський був невольним і вразно скрізь заявляв, що ні один багач не одержить нічого. Тоді багачі кричали: — Дідам, то дає, а нам ні!

Та крик їх на ніщо не здався. Правду сказати, допомога акція т. Навізівського в галицьких селах, була першим розслоєнням села на бідних і багатих. Цей поділ відчули так багачі, як і бідні, а тим самим зрозуміли, за ким стоять і про кого думають класово свідомі українські робітники й фармери Канади.

Бувало, що й сільські поли виявляли своє незадоволення. Наприклад, т. Навізівський починає роздавати допомогу бідним, а приходить піп і за його спиною муркотить, що це за порядок, що він (піп) нічого не знає, хоч він голова комітету в селі, розуміється, пописько-ундівського зложеного з багачів-лямполізів. Тоді т. Навізівський обертається і каже: — Мені до вашого комітету нема ніякого діла.

— Але-ж я, пане, голова і в мене є комітет! — заявляє прєтенсібно піп.

— А в мене комітет ось тут — каже т. Навізівський і показує на створений ним комітет з бідноти, а голова комітету й! Піп відходить з догвим носом.

Чи роздавали допомогу які інші комітети, окрім Робітничо-селянського та т. Навізівського? Спершу роздавали так допомогу, як і позичку урядові, старостинські комітети, але не бідним, а хруням, багачам, що мали чим гарантувати позичку, але бувало, що в дуже знищеному селі приходив і бідний єврейський чоловік, чи польський або німецький, а комітет сільської бідноти румив, що це люди дієсно бідні, то вони одержували допомогу теж. Польським кольтоністам-легіонерам т. Навізівський допомагав теж, але ніколи, навіть тоді, як їх і знищила повінь. Це поперше тому, що це державний польський елемент по українських селах і вони перші, а побіч хрунів одинокі, одержали зразу допомогу від польської влади.

По тих селах, де існують робітничо-селянські організації, т. Навізівському працювати було легкоше. Товариші, що звичайно є бідняками, допомагали в складанні списків, інформацій і т. д. Однак треба зазначити, що т. Навізівський не робив теж ніякої різниці в політичних переконаннях. Раз селянин був бідним, він одержував допомогу не дивлячись на те, до якої партії він приналежить.

Львівська робітничка преса писала про те, що т. Навізівський виїздить розспреділувати

(Кінець буде.)